

10 6575

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

Համակերպ պէտք է ուղղել «ԴԱՇԻՆԻՔ»-ի
Խմբագրությունն
Rédaction du journal Arménien
«TACHINK» — Smyrne

Զի հրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր:

10 ΦΥΓΕ

«Եթէ քոյն ուստիք է կամ տուն է, դըլ-
խաւոր փողոցներու հրապարակները,
— զոր տեղացիք՝ փողկերթին կ'առնուանն,
և փողոցը՝ փողովն. — մեծ լուսով հրապ-
արէ կ'երևին, ուր հրապուն կը վառեն
մապօրծներէն, և հնդկ ժամհարը ժամուն
կը զենուն պատշաճաւորն միակեղ, որպէս

զի թոնէր վառելուն համար, և մինչև ժա-
մէն երեւել և փռուի: Ուրեմն զիւր վեր հը-
կարողութիւն կարգին նոս փոքրի գլուխ-
ներու չանց հաշիւնն ու չափաւորն և
կատուներու բազմութեան մեծութիւնը:
հոն արդէն եկիւ պաշարեր ևն ազատեն-
ըը, ցինները, անծնողները դաս դաս, երամ
կրամ, ո՛ր յիսուն, ո՛ր հարիւր, մոր-
թածէն ասոնց բաժինները կան, սար-
սափիկի յարձակումներ կ'ընեն մարթոգին,
որ շատ սոսկալի և սխրալի տեսարան կը
զատնայ. չունեն իրեն համար կ'ուզէ խել,
կրար հրկալ, լեզուներով իրենց չըմենքը
լզելով, և մերթ դմաւորով, մերթ հաշի-
ւով և սրջը չարժելով, կատուն՝ թագնա-
բար թոքէն կ'ուզէ յափշտակել. անծնող
ուր որ համար կտուցը կը դարձէ, և մոր-
թոյն ոչ իր հաստ ձայնով, ոչ իր գանա-
կով, ոչ վաղակաւորով և ոչ տաղարով
չկրնար այս բանակին յայտնել. ամէն կողմ
կը գտնայ դարձելու, ոչ մէկին կրնայ
զարնել, եթէ մէկին տարածին ետեւէն
վաղէ, մէկաւորքը մնացեալին աւար կը
նեն, դատարը կը բռնայ, և իր չորս կողմն
գոմար, գլգլոց տիրած է:

(Շարունակելի) ԱՏՐԱՆԻՇՆԵՆ

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ 1909 - 1910

Դ. ԵՐԻՐԱՊԱՆՈՒՆ ՏԵՐԻՐԻՐԵՆԵՐԸ

Անցնող տարուան չըմենին մէջ եւրո-
պական տէրութիւններէն Սպանիա եղե-
րական վայրկեաններու անկեցաւ: Սպորի
ամսուն մէջ յուզում մը յառաջ եկաւ
Մասիայի միջնադէպին հետեանքով. ծովա-
յին նախարարութեան այս պաշտօնատա-
րը խորհրդարանի նախագահին ուղղեց
ամբաստանագիր մը ընդդէմ ծովային նա-
խարարին՝ նաեւային շինութեանց պայմա-
նադրութիւններուն մէջ գործուած ինչ
ինչ զանցադրութիւններու մասին: Կատա-
վարութիւնը մերթոյ այս ասօթիւ բաւա-
կան որոշ թաղարարութիւններ տայ. ինչ-
հրդարանին մէջ բաւական բուն վիճարա-
նութիւն մը տեղի ունեցաւ. Մատրիսի մէջ
յուզում մը ծայր տուաւ և բազմաթիւ
ձերբակալութիւններ կատարուեցան: Բայց
ասիական երկրորդական միջնադէպ մըն էր
միայն որ առ առաւելն մտքերու ջղա-
գրգռութիւն մը երեւան բերաւ: Յուդիս
ամսուն Ռիֆի արշաւանքի բանակին
կազմութեան պահուն էր որ սկսան Սպա-
նիոյ համար աշխուժ եղբորական և ա-
ղետաւոր վայրկեանները: Պահտիմիս-
թուն զենքի կոչուիլը ճշմարիտ ապո-
տամբութիւն մը յառաջ բերաւ շատ
քաղաքներու մէջ ուր կրնար և ծերունե-
րը փորձեցին ընդդիմանալ զորքերու մեկ-
նումին: Արտաքին պատերազմով մը դրա-
զած՝ Սպանիա ստիպուեցաւ յեղափոխա-
կան ճշմարիտ սպառնալիքի մը առջեւ
առնել: Գալթալիոյի մէջ, որ լոյրը ա-
պստամբական շարժումներուն վտարանն
էր, պահեստի զորքերուն մեկնումէն յա-
ռաջ եկած այս միջնադէպերը անմիջապէս

անադին համեմատութիւններ ստացան:
Մեկըրդին հասած վրդովիչ յարգըր ստա-
կալիս զրգուցին հանրային կարծիքը:
Պարտեանայի մէջ խառնութիւնները սկը-
սան: Պարտեանայի տարջին օրերուն մէջ ա-
հաղին սարսափալութեան մը կերպս անք
ստաւ այդ շարժումը: Ամբողջ հինգ օր
Պարտեանայ կողմացեալ մնաց եւրոպայէն
և Սպանիոյ մնացեալ մասէն, և հա-
զիւ թէ Պարտեանայի առջեւ անցնող
չունեաներու միջոցաւ, կորեկի եղաւ
խմանայ թէ եկեղեցիներ և վանքեր
կողարտուած և սքրած էին, թէ հրացան-
ներ պարզուած էին փողոցներու մէջ և
հրապարակներու վրայ, թէ յեղափոխա-
կաններու զինեալ խումբեր ընհարուններ
ունեցած էին կառավարական գորքերուն
հետ որոնք ի վերջոյ յաղթած էին անոնց:
Ճնշման գործողութիւնը սոսկալի եղաւ:
Կառավարութիւնը պարտաւորուեցաւ պա-
շարման վիճակ հրատարակել. մինչև իսկ
այն նահանգներուն մէջ ուր բարեկար-
գութիւնը խանգարուած չէր. սահմանա-
գրական երաշխաւորութիւնները առժա-
մարդ գաղթեցուց. ամենախիստ գրա-
քինութեան մը ենթարկեց մասուր:
Ձինու որսանքը գատարանները անընդհատ
գործեցին, մինչդեռ գլխատուեցները սկսան
Մեծփախի խրամներուն մէջ. Այս ճնշու-
մը ի հարկէ օրինաւոր էր, բայց Սպա-
նիայի պահպանողականները անոր մէջ
տեսան սքանչելի ասօթ մը՝ վերջ տալու
համար հակակողերականութեան և հանրա-
վարութեան, մասնաւանջ այն աշխարհա-
կան գաղափարներուն որոնք՝ իրենց կարծի-
քով՝ կը նպաստէին եկեղեցիի ազդեցու-
թիւնը քանդելու: Ճնշման անադին օրե-
րէն սկսեալ՝ Մատրիսիան կէս-պաշտօնա-
կան մտմուր մասնաւոր ըրաւ. ձերանկա-
քօ մէկըրը՝ Քար պատմութեամբու կող-
մակերպիլ Պարտեանայի սարսափալական
շարժումներուն: Սակայն հազիւ քանի մը
շարաթիւն կարելի եղաւ ձերբակալել մէկ-
րէրը՝ որ պատկառարարական տեսանքի մը
առջեւ քաշուեցաւ՝ տունը զեն ի ձեռին
բռնուած ըլլալու, առանց ապացուցուած
ըլլալու իր մասնակցութիւնը՝ ապրտամ-
բական շարժումներուն և՛ հետեւարաջ՝
առանց նախապէս քաղաքային գտա-
րաններուն առջեւ գաղտնիութիւն:

Սպանիական մեղեանագութիւնը մէկ-
րէրը կ'ամբաստանէր իրը աշխարհական
գատարարակ, իրը ազատարան և իրը ա-
զատ-որմնագիր: Զայրոյթի բողոք մը
բարձրացաւ բոլոր քաղաքակիրթ երկր-
ներուն մէջ, բայց Մ. Մորալի կառավա-
րութիւնը կը շարունակէր իր սղտնայի
գործը, և որպէսզի անկարելի դարձնէ ա-
մէն զինում Ռիֆոն թաղարարին մօտ,
մէկրէրի մահուան վիճիւր յայտարարեց
այն առնն միայն՝ երբ արդէն անկաւ հը-
րացանի բռնուած էր Մեծփախի խրամ-
ներուն մէջ—և նոյն իսկ նախարարաց ժո-
ղովը չէր ուզած թագաւորին ներկայացը-
նել մէկրէրի կեանքը ճորձելու ինչդիր:
Երբ գալթալիական գաղտնաբարութեան մը
հետեանք մէկրէրի հրացանաման ըլլա-
լուն լուրը խնայուեցաւ, գաղտնաբար-
ութիւն մը ուր ամբաստանեալը ոչ իսկ հար-

ցարնութեան ենթարկուած էր և ուր
վաները լուսած չէին հրապարակային տա-
հանին մէջ. բոլոր երապարան մասուր
ուժգին կերպով բոլորքի ծայն բարձրա-
ցուց. բոլոր մայրաքաղաքներուն մէջ ցոյ-
ցեր կարմակերպու եղան. քաղթիւներ կազ-
մուեցան մէկրէրի յիշատակը սրտագոնե-
լու համար: Խորհրդարանը յաջուեղուն
պէս Մ. Մորալ և ազատականները թաղե-
րաց յարձակցան կառավարութեան վրայ,
պարտաւերով զայն որ տակաւին կը չա-
րունակէր գաղարման վիճակի մէջ որո-
հել սահմանադրական իշխանութիւնները,
այն պահուն որ պարագաները չէին պա-
հանջեր այլ ևս աչգործակ թաղաւի մի-
ջոցներու գիմլ:

Մ. Մորալ, կղերական մեծամանութեան
վրայ կոթնելով, ուղեց զինուորի փոխ-
րիկին, յայտարարելով՝ թէ ո՛ր և է կեր-
պով տեղի չախտի տայ երապարան հան-
րային կարծիքին ճնշման, բայց երկու օր
ետըր՝ Թագաւորին ներկայացուց զահլի-
ճին հրաժարականը, հասկնալով որ նոյն-
ինքն Սպանիա վերջի վերջոյ մեծապէս
պիտի վնասուէր պահպանողական կառա-
վարութեան գործած սխալներէն: Թու-
գուորը Մ. Մորալ և ազատականներուն
յանձնեց նոր նախարարութիւնը կազմե-
լու պաշտօնը: Մ. Մորալի պաշտօնը ստու-
գիւ գիտեալ էր, արուած ըլլալով որ
պահպանողականները տակաւին մեծամաս-
նութիւն կը կազմէին խորհրդարանին մէջ,
և միանգամայն Մ. Մորալի կուսակիցնե-
րը իրեն կը զսնային իրենց աջակցու-
թիւնը: Նախարարաց ժողովին նախագա-
հը յաջողեցաւ մեծապէս բարձրել կազու-
թիւնը, նախ որոշուէս և յատկօրէն
ճշդելով Ռիֆին մէջ զինուորական գործ-
ղութեանց նպատակը և կարեորութիւնը,
և ապա վերահաստատելով սահմանադ-
րական երաշխաւորութիւնները: Թագա-
պետական նորադրին ընտրութիւնները
հաստատուեցին թէ երկրին կարեոր մեծա-
մասնութիւնը ազատական կառավարու-
թեան հետ էր՝ յաղաղացման քաղաքա-
կանութեան և վարչական վերակազմու-
թեան համար, զոր աշխ մասով կը տա-
նի կառավարութիւնը:

ԿԵԱՆՔԻ ԳԱՍԱՍԻՆ ՄԷՋ

21 Գիկտ, 1909 Մեքսիկո

Կիրակի առաւօտ տեղւոյս Հնչական
մասնաճիւղի կողմէ յատուկ չիմարեա-
կաններ փակցուած էին եկեղեցւոյ դռները
որոնց պարտաւարութիւնը սա էր, Ա.—
վիճակիս առաջնորդ Տ. Թորգոմ վարդա-
պետ Գուշակեանի չորս երկու տարի է
ի վեր ազգին բնու մը ըլլալէ աւելի ո՛ր և է
օգտակարութիւն մը չունենալը: Բ.—
Դեկտ. 17 ի հաշիւ Ազգ. Հիւանդանոցի
խնամակալութեան կողմանէ սարքուած
նուագահանդէսին ներկայ չի գտնուիլ:
Գ.— Հանդէսին մէջ կարգ մը երգուած
երգերու անպատեհ ու անցարար ըլլալը:
Երջարարականին մէջ ինչ ինչ կէտեր
ճշմարտութեանէ զուրկ չէին: Թորգոմ վար-

դապետ, զարուս ողւոյս համեմատ զար-
գացած կըր մը, մեր կրօնականներու
չորքին մէջ իր յատուկ զիրքը ունի,
բայց վարչական կարողութեան տեսակէ-
տով, ի հարկէ իր յննադատելի կողմը
ունի: Նուագահանդէսին ներկայ էին քա-
ղաքիս վեմ. Կուսակալը և կառավարա-
կան բարձրաստիճան պաշտօնականներ, մը-
րանական հիւպատոս, ևն. ևն. բայց
Ստալիարդ Հոյրը՝ հակառակ հրաւրուած
ըլլալուն՝ բացակայած էր և այս բանը
զէջ ազդեցութիւն բրաւ հրաւիրակնե-
րուն և մասնաւորապէս Հայ հասարակու-
թեան վրայ: Բայց երբ ինչդիրը միակող-
մանի չի քննել, զիւրաւ պիտի համոզ-
ուինք Առաջնորդ Հօր բացակայութեան
արդարացի ըլլալուն: Նախ որ Թորգոմ
վարդապետի կամքով չէր այդ կերպ հան-
գէտի մը կազմակերպութիւնը և աւելորդ
ալ էր, քանի որ ինք անձամբ չուէր
չաւկալ թափանկելով՝ ազդեցին տուրք կը
հաւաքէ զպրոցի պաշտօնականներուն չորս
ամսեայ պահանջները փակելու համար:
Արդ. երբ հիւանդանոցի խնամակալու-
թիւնն ալ Կէն մէջմանոց տոմարները կը
ցրուէ ժողովրդեան խաւերուն մէջ, այս
անգամ բնականաբար հիւանդանոցին կու-
տանք բնելով պիտի չտան զպրոցին: Մի-
ևնոյն ասուն քաղաքիս բարեկարգական
հաստատութիւններուն մէջ ամենէն հա-
րուստը հիւանդանոցն է, և արդեօք ա-
ւելորդ բան մը չէ տասնէ հանդէս մըն ալ
սարքելը:

Այս երեկոյթին մէջ երգուած երգերն
ալ բոլորովին զրգով չէին: Երգուեցան
մասնաւորապէս կարգ մը Դաշակցական
կնու երգեր, որոնց մէջ մի բաւ տխուր
տպուորութեան տակ թողուց Թուրք եղ-
այրակցները և նոյն իսկ բուռնները
նախադրողները եղան: Հիւանդանոցի մաս-
նախաւորը այս մասին իրաւ քննադատելի
է, կուսակցամուրթիւնը ուրիշ տեղ թող
ցուց տար, եթէ ուզէ՝ կրնար կարգադր-
ցին մէջ պատուական երգեր գնել, քան թէ
հանդէսին կուսակցական հանգամանք մը
տայ: Երգերու մասին Հնչական կու-
սակցութեան կողմանէ եղած զիտողու-
թիւնները իրաւացի են:

Ա. Զ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՅՈՒՐԱԶ

Կ. Պ Զ Լ Ի Ս

— Խնամ ժողովի անցեալ չարաթ օր-
ուան նիստին մէջ տրուած որոշման հա-
մաձայն՝ Ազգ. Վարչութեան տեսնապետ
Մանուկ Էփ. Ազարեան և անդամ Արամ
Էփ. Հաղաճեան, Պատր. Փոխանորդ Հօր,
ինչպէս նաև Պատրիարքարանի գործա-
կատարին հա՛ կիրակի օր աչցեալ են
նոր Մեծ-Եկարքոս Հազգը վաչային, չը-
նորհաւորելու համար իր վարչապետու-
թեան պաշտօնը և վճիռութեան աստի-
ճանը: Խօսակցութիւնը տեղի ունեցած է
ֆրանսերէն լեզուաւ: Հազգը փաշա
փափաք յայտնել է որ օր առաջ
կարելութիւնը ըլլար Ս. Պատրի-
արք հօր իր պաշտօնին վերադառ-

“ԳԱՅԻՆԷ, Ի ԹԵՐԹՈՒՆԷ [15]

ՕՔԹԱՎ ՄԻՐՈՍ

ՍԵՆՏԱՊԱՆՈՒՅԻՒ ՄԷ ՈՐԱԳԻՐԸ

Փ.

Թող ճորձակալ կ'ըլլայ... Կը զգու-
շացնէ զիս որ շատ չի մտերմանում վերե-
ղակուհիին հետ որ՝ իր կարծիքով՝ չարա-
սիրտ կին մըն է և ամէնուն վրայ գէշ կը
խօսի... կատարելալ ժանտախտ մը...
Յետոյ նորէն կը սկսի զովի իր տան տի-
րոջ առաքինութիւնները և տունին հան-
գրտութիւնները... Կը հարցնի իրեն.

— Ըսել է հարկաւարտը ընտանիք չու-
նի:

— Ի՞նչպէս է... Գոչեց Թող զայնովիցած
... Սիրելիս, կը տեսնում որ չես հասկցեր
բաժնի... Ընդհակառակը անանկ ընտա-
նիք մը ունէր որ... Եղբոր ու քրոջ աղ-
ջիկներու ամբողջ բանակ մը... խել մը

գտատրկապորտ, անկուտի ազգական-
ներ... որոնք անկողնօրէն կը ստիպէին,
կը կողոպտէին խեղճ մարդը... Գարշիկի
բան մըն էր ասիկա... Ես էի որ քիչ մը
կարգ կանոնի դրի... և բոլոր այս ան-
պիտաններէն մեքերէն տուն... Այսպէս
որ առանց իմիջի՝ այսօր մոխրի վրայ
նստած պիտի ըլլար հարկաւարտը...
Ա՛հ, խեղճ մարդը... Հիմա շատ ցո՛հ է
ասանկ ըլլալուն...

— Անշուշտ հարկաւարտը բոլոր ունե-
ցածը քեզի պիտի կտակէ, Օրիորդ Թող,
կ'ըսեմ հեգնական զիտումով մը զոր՝ սա-
կայն՝ չի հասկնար և խոհեմութեամբ կը
պատահարանէ:

— Պարտեալ տալու է իր ուզածին պէս
ընելու... Ես ո՛ր և է ազդեցութիւն չեմ
բանեցներ իր վրայ... Բան մը չեմ ուզեր
իւրեք... մինչև անգամ չեմ պահանջեր որ
տարեկան վարձք վճարէ ինձի... Ես
անձնաւարար կ'աշխատիմ իր քով...
Բայց ինք կը ճանաչայ կեանքը... զի-
տէ թէ որոնք են որ կը սկսեն և առանց
չահանդիւրդութեան կը խնամեն ու կը նա-
շին զինքը... Կարծուածին չափ տխուր
չէ, ինչպէս կուզեն հաւատացնել կարգ մը

չարամիտ անձեր, մանաւանդ Տիկ. Լան-
ցեւ... որ տեսակ տեսակ բամբասանքներ
կընէ մեր վրայ... Ընդհակառակը, Օրի-
որդ Ալէքսի... հարկաւարտը վար-
պետորդի մարդ մըն է և իր սեփական
կամքը ունի...

Հարկաւարտի մասին այս պերճա-
խօս ջատագովականը հազիւ աւարտած՝
կը համեմք եկեղեցի:

Օրիորդ Թող քովիս չի բաժնուիր...
Կը ստիպէ զիս որ իր մօտ ամբողջ մը առ-
նեմ, և կը սկսի աղօթքներ մըմմթթալ,
ճերպակ և խաչակնքել... Ա՛հ, ի՞նչ ե-
կեղեցի, Աստուած իմ... իր խոյր զե-
րանները՝ որոնք մէկ ծայրին միւսը ձգուած
իրենց վրայ կը կրեն խախտուտ կամարը,
ցորենի ամբարանոցի մը շէքը կուտան
անոր, և ուր ժողովուրդը կը հազայ, կը
կը լնքնէ, նստարանները կը հրմշտէ,
ախտները աստիւն անդին կը քշէ, և այս-
պէս զիւրական զինուորանք մը կը վերա-
ծէ Աստուծոյ տունը: Հոն կը տեսնեմ մի-
այն տղիտութեան անսնոցած զէմբեր,
աստիւթներ ինչպէս մաղձոտ բերան-
ներ... ամէնքն ալ որորմեկի տրա-
րածներ որոնք եկած են Աստուծոյ խնդ-

րելու բան մը՝ ուրիշ մէկու մը դէմ...
Անկարելի է ինձի երկեղածօրէն ամբողջ-
ուիլ և կողոպտել որ սատակ պաղտութիւն
մը կիջնայ վրաս ու ներկայիս... Թեքեւ
անոր համար որ ոչ իսկ երգեհոն մը կայ
այս եկեղեցիին մէջ... Զարմանալի է որ
առանց երկնեմի չեմ կրնար աղօթել...
Երգեհոնով նուագուած երգ մը կուրծք
կը լնքնէ, յետոյ ստամոքս... վերջապէս
ամբողջ կուլիւն... ինչպէս սէրը: Եթէ
չարունակ երգեհոնի ձայներ լսէի, կար-
ծեմ թէ քնաւ. չպիտի մեղանջէի... Հոս
երգեհոնի տեղ պատու կին մըն է որ կա-
պուտ անոցները աչքին և հինցած սե-
փոքը չալ մը ուսերուն վրայ ձգած՝ դա-
մն մէջ գիտաւաւ կը զովողափէ ինձ
և սուրած զանալի մը վրայ... Ես
բազմութիւնը շարունակ կը հազայ ու կը
թնքէ, փոնդաւ քի ժխոր մը կը խափա-
նէ քահանաներուն սաղմոսները և զպիւր-
ներուն փոխերը: Եւ ի՞նչ զարշահուու-
թիւն... աղբի, ախտի, հոյր, փոտած
յարգի, թրջած մորթի... աւրուած խոն-
կի հոտեր՝ իրար խաշնուած: Իրաւի շատ
անկիրթ են սա գաւառի մարդերը:

Պատարագը շատ երկար կը տեւէ և

հայրենի, բարե և լի է Ս. Պատրիարքին
խնդիրը կ'ուզէ կարգադրել, գոհացնելով
Հայոց պահանջները, ինչ կերպով որ կուզէ
որքան ալ որ փոքր նկատուի արուելիք
գոհացումը: Մեծ-կարգաբար վստահեցու-
ցիւ է որ սպառնալու բնաւ Առաքելի ա-
զնային նմանող աղէտ մը չ'աղտոյ պատահի
և ամէն միջոց ձեռք պիտի առնուի որ-
պէս զի խաղաւ արածութիւն ասիկ վերջ
զարձակայ նմանութեան խորտակման հանել
ուզողները: Պատուիրակները մեկնելու
կայանելով որ իրենք նոր վարչապետին
կը յուսան հարկ եղած գոհացումը Պատր-
իարքարանին մէջ չ'աշուած արդար
պահանջներուն:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ
ՊԻԼԻՔԱՆԱԳՈՒՆԻ ԶԱՅՆՈՒ ԶԱՄԱՐ
Գրանցայի Հայ գաղութին կողմէ

Տէր և Տիկ. Սիւն Ստալանեան ֆր.	20.-
« « « Ագարիս Մատանեան «	20.-
« « « Մեղրան Էրինեան «	20.-
« « « Մատթէոս Մանուէլեան «	20.-
« « « Սարգիս Աւագեան «	20.-
« « « Բաւեղր ոմն «	10.-
« « « Սարգիս Գալուսեան «	5.-
« « « Եղբ. Մեղրանեան «	5.-
« « « Յակոբ Նելիշիբեկեան «	5.-
« « « Համբարձում Սիմանեան «	5.-
« « « Պարտաւոր Կրկեան «	5.-
« « « Գրիգորիոս Գալուսեան «	2.-
« « « Բարեւելր ոմն «	1 1/2
« « « « « « «	1 1/2

Համագումար « 140.-
Սոյն գումարը Մանուէլ էֆ. Գալուսեանի
ձեռքով ձեռնարկ յանձնուած է Առաջնոր-
դարան, Պատրիարքարան գրիտելու հա-
մար:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԻՐԵՆՈՎԱՅԻՄ մէջ ժամանակէ մը ի
վեր նորէն սկսած են գողութեան դէպ-
քեր պատահել. առջի օր ալ գողերը եր-
կու ախտաւ քանդակով մէջ գտնուած կեն-
դանները առած ասորն են:

ՍԱԼԻԶԻԻՆ կը ծանուցանեն թէ նոյն
տեղերն և չըջալիք ուրիշ գիւղերու մէջ
խօսով կենտրն ալ սկսած են մասնաւոր
օմ. հաստորմիջին ի նպաստ հանգա-
նակութեան:

ՊԵՏԼԵՏԵՐԻ քաղաքում նոյնի պէ-
կերպով ատոմանի քարձրացումով Գո-
մանայի քաղաքում նշանակուած է: Նոյն-
պէս Խոսկիլի քաղաքում տնտեսուած է
նաղիլի բէտիք գորգերու հաղարարակա
կապով պէջ:

ՇԱՐՈՒՄ ատոմ. Աւստրիական Զինե-
կար յաճախող խորհրդի նկատեց քաղա-
քիս նաւահանգիստին մէջ: Այս նաւը
կնուած է 1900ին, ունի 2300 թօնո
ապրողներ և իր արդարութեան է ժա-
մը 50 հանգոյց: Աւելի 8 թիւանթիւ և 305
մարդ: Հրամանատարն է Պ. Ա. Գիլիս
Քուսկէրա:

Եւ կը ծանօթանամ... Աւելի շատ կը նե-
ղանամ մասնաւոր սպարան հասարակ,
պարան անհոգի մարդոց մէջ գտնուե-
լու: Երեսը ուշադրութիւն անգամ չեն
զարձակել վրաս: Ոչ մէկ սիրուն տեսա-
լան, ոչ մէկ գեղեցիկ արդուգարդ որուն
վրայ մտածումն հանգի... աչքերս զուար-
թանամ... Երբէք ասիկ աւելի լաւ զգա-
ցած չի վայելչութեան և գեղեցիկութեան
համար տոկոսութեան ըլլալ... Բոլոր վի-
րաւորուած զգայարաններս փոխանակ
խաղաղութեան, ինչպէս կը պատահէր
Բարիկի պատարարներու ատեն, ամենքը
միասնաբար կը բողբոսէին... Միտքս զրա-
դեցնելու համար ուշադրութեամբ կը հե-
նուելով պատարարի քաճառային չար-
մուտներուն: Առաջ, կայտառ երիտասարդ
մըն է, հասարակ գիտախնդիր, կարմիր
աղիւնի զոյնով: Իր խաղաղութեամբ մաքե-
լին, իր գործարար կողմէն, իր օրկրամէ-
ջին, իր անաւոր կողմէն անմիջապէս հաս-
նալով թէ ինչ տեսակ մարդ էր... Սա-
ղաթի շատակներ մը... Հապա խոստովա-
նային մէջ... ո՛վ զիտէ ինչ ազատա բա-
նար կը խօսի և ո՛րչափ չըջադգեաններու

ԳԱՂԱՅԻՄ պարսիկները ուրախ օր
տօնեցին Քէրպէլայի ձախտամարտին և
Իսմայիլ Զեյնալիի սպանութեան տարեգա-
րը: Քէրպէլայի մէջ կը բարձրանան այն
միջոցները որոնց մէջ երկար տարիներ
ի վեր թաղուած են խաղաղութեան գանձե-
լը: Այս գանձերուն ամբողջական արժե-
քը կը գնահատուի իրը 30 միլիոն օսմ.
ոսկի:

ՊԻՐԵՆՈՎԱՅԻՄ մէջ առջի օր անդլիական
հայտակ Պարոն մը իր տունը զանազան
միջոցներ երբ փողոցի մը անկիւնէն կ'անց-
նի, իր գէմը կ'էլէ տեղեւոյն ոտակալու-
թեան քօ Բիւշըր օր խաղին կը կեցնէ զայն
և ուժգին ապական մը կ'ընկնէ անոր երե-
սին, այն գերազանց պատճառով որ ինչ
կալ պարտն էր բարեւոյ գինը...:

«ԲԵՆԵՆԻՆ»-ի տնօրէն Րիֆայի պէ-
լը, որ չարախօս մը ի վեր Պոլս կը գտնուէր.
առջի օր քաղաքս վերադարձած է:

ՕՐԵՐԸ քանի մը օ. է ի վեր նորէն ըս-
կրան արտասովոր կերպով տաքալ հա-
րաւոր ձմեռուան մէջտեղը գտնուող եղա-
նակին, իրաւ է որ ասիկ առաջ բաւական
կծու ցուրտներ ըլլաւ, սակայն անոնց յա-
ջարդող անձներէն յետոյ՝ հարաւային հո-
վը վերստին փոխեց կլիմային բարեխա-
նութիւնը և տախալին կը շարունակէ գար-
նանային դաղջութիւն մը տիրել մեր մրթ-
նոյրքին մէջ:

ԻՋՄԻՐԻ Սահարական Դատարանը
առաջիկայ չարթու պիտի փոխադրուի
Պանք Խմբակի նախարդ շէնքերուն մէջ:

ՏԵՆԵԶԻՆԻՆ կը զրեն թէ տեղեւոյն քը-
լեպին մէջ բանախօսութեան մը բերք է
Մուսթաֆա Կալի պէ-լը չ'ընտելով Տէնկլիի
Գարաղաճի, Չալի և Թաւաթի միջև ինք-
նաշարժ կառքեր բանեցնելու պէտքին վա-
րայ: Այս տարին արդէն ընկերութիւն մը
կազմուելու վրայ է կեդր:

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀԱՊԱՐԱԿ 9/22 ՅԱՆՎԱՐ 1910

ԲԱՄԱԿ		Աշխիւ
Կիւրում	Մարտ. Սարգի.	7 42
	Մայիս Յուսէֆ	7 49
Երեւոյ	Մարտ	14 24
	Մայիս	14 12
Լոնտոն	Մայիս	32 16
	Յուլիս	17/11
Վիլնիւ	Մայիս	8

ԱՅԻՈՆ
Հասած ցախօր 1845 կողով, անցնող
տարուան 1999 կողովի ղեկ:
Այս շարքով գործ չ'ընաւ:

ԲԱՄԱԿ
Այս շարքուան մէջ ծախուած 1100
պլ. որու 110ը Սմերիկեան Էքսթրակտ
490—500 զր. մնացնող եւրոյ Էքսթրա
430—450 զր. ուժով Էքսթրա 450—457 1/2
Էքսթրակտ 462 1/2—465 զր.:

տակեր կը խառնէ... Ռօզ տեսնելով որ
քաճառան կը զխոսմ, գէպի իմ կողմն կը
ծօի և կամայ ձայնով մը կ'ըսէ:

—Նոր փոխերէն է... Կը յանձնարա-
րեմ քեզ զայն: Կ'ըսէր խոտովանցելու
համար մէկ հատիկ է... Իրաւ է որ Պ.
երկըր սուրբ մարդ մըն է... Բայց չա-
փողոցն իմա է... Միջոցն նոր փոխե-
րէնը...:

Լեզուն ընդին մէջ կը շարժէն է նո-
րէն կրկնի աղօթիկ՝ զրուիւր աղօթարա-
նին վրայ ծոած:
Բայց նոր փոխերէնը հաճի ի չէր երեւ-
նար ինծի: Վարնոց և կուտ կերպարանք
մը ունի... Աւելի սաղաթային մը կը նը-
մանի լան թէ քաճառային... Ինծի համար
փոխութիւն, բանաստեղծութիւն... և
սպիտակ ձեռքեր պէտք են: Կուգիմ որ
Լեւի մարդիկ հեղաձայնող ու չէր ըլլան,
ինչպէս էր Պարոն Ժան...:

Պատարարէն ետք Ռօզ նպարտաւա-
ռահիւն տունը կը տանի զիս իրեն հետ...
Բանք մը խորհրդաւոր բառերով կը հաս-
կըցնէ ինծի թէ պէտք է աղէկ երթալ ա-
նոր հետ, և թէ բոլոր սպասուհիները շատ
կը յարգեն զանի...:

ԲԱՆԱՄՈՒՏ

Այս շարքու ծախուելու 21,200 կեն
զինար հետեւեալ կերպով:

Էլեմետան	7000	կենդ. 40—52	զրուշ
Ֆիլիպուշի	2650	» 31—72	»
Ուլիսի	2200	» 40—49	»
Բրամբլ	2000	» 36—53	»
Իւսափմիտի	1700	» 27—46	»
Պարրի	1600	» 35—50	»
Ճերհարտիս	1000	» 46—52	»
Ֆոնտրա	1000	» 31—52	»
Հոնիէր	800	» 45—59	»
Միլի	750	» 28—47	»
Սոս. Հոնիւր.	500	» 41—58	»

Հրապարակի գիները գրեթէ անփոփոխ
կը մնան:

ԶԱՄԻՉ

Սուրբաթիւն.—5200 պարկ ծախուելու
այս շարքու կենդկողարը 37 զրուշն մի-
չե օրան 3 1/2 զրուշ: Աւելի փնտուած
էին միջին տեսակները օրան 60/80 փարս
արժող որոնց վրայ նոյնիսկ 4—5 փարսի
բարձրացում մը տեղի ունեցաւ:

Պատրաստ ապրանք քաղաքին մէջ
22,500 պարկ:

Սեւ Թիւիւ.—600 պարկ ծախուելու
կենդկողարը 29—32 զրուշ տեսակին համե-
մատ:

Հրապարակը անփոփոխ:
Ռազախի.—Բանի մը փոքր գործեր
կըսն ընտիր տեսակներու վրայ տեղեւոյն
սպասման համար:

ՅՈՐԵՆ

Հասած ցախօր 465,750 պ. ծախուած
շարքուան մէջ 6500 պ. մնացեալ պատ-
րաստ 104,000 պ. գինի՝ եւրոյ 86—100.
Գարաղաղ 95—100, Պանտրոմ և Տար-
տանի 100—102, Մեղրան 86—95, Սուրիա
86—100, Սաման 86—92, Ռուսիա 102-
102 1/2, Պուրկար 100—102, Ռեչաք 87—104

ԳԱՐԻ

Հասած 500 պարկ, ծախուած 500 պ.
գինի՝ եւրոյ 16 1/2—18 1/2, Ուչաք՝ ան-
տանական 17—19, չ'կայ:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՄ, 8 Յունիար.— Մտկու-
նիոյ եկեղեցիներուն խնդրոյն առթիւ յոյ-
ներու կողմէ գումարուած միլիոններուն
հետեւեալով, Յունաց Պատրիարքարանը
լրջօրէն կը դադարէ խորհրդութեամբ թագ-
րիւր մը զոր պիտի յանձնէ կառավարու-
թեան և անոր միջամտութիւնը պիտի
խնդրէ՝ կողբեցնելու համար որովորեւե-
րու կողմէ կառարարուած քաճառ գրա-
ւութիւնը և բանախօսութիւնը:

ՆՈՅՆ.— Սեղանիկէն կը հեռագրեն թէ
այս քաղաքին քաղաքական չըջանալին.
րուն մէջ Չարաղանի հրդեհը կը վերադրեն
չարամտութեան:

ՆՈՅՆ.— Եւմէնէն կը ծանուցանեն թէ
տեղեւոյն բանակին ընդհանուր հրամանա-
տար Րիֆայի փաշա մնում է:

Ան ուրիշ գոմարուելու կին մըն ալ—
ապահովապէս զէր կ'ընկնու. երկրին է ալս
... Երեսը կարմիր ընկնելով ցանաւած է
և իր ցանցատ ու աղօտ խորտաւաչ մա-
ղերուն տակէն կ'երեւան գանկին մասերը
սրուն գաղաթիւր աշխարհաբոյն կը ցցուի
փոքր աւելի մը նմանող գլուխը մը (շի-
նոն): Ամենափոքր չարժուած մը ընկնան՝
իր կուրծքը գործադրին քորտալին տակ կը
չարժի՝ ինչպէս հեզուկ մը չիլին մէջ...
Կարծիք չըջանալով մը եղերուած աչքե-
րուն կ'աղերս վեր դարձած են և իր աչ-
քանոյս ըրտանը ծառածուրմիւններու կը
վերածէ իր ժպիտը... Ռօզ անոր կը ներ-
կայանէ զիս:

—Տիկին Կուէն, ձեզի կը ներկայացը-
նեմ Բոնիօնիներու նոր տնտեսապետու-
հին...:

Գնորդութեամբ ուշադրութեամբ
կը քննէ զիս և կը զխոսմ որ իր նայ-
ուածքը՝ նկատեցող յաճախութեամբ մը
գտնուած կը մնայ հասակին և փոքր
վրայ... Յետոյ թաղիկ ձայնով մը կ'ըսէ.

—Օրիորդին համար տունն միշտ բայ
է... Օրիորդը գեղեցիկ աղջիկ մըն է...
Օրիորդը անշուշտ Բարիզէն ըլլալու է...

ՆՈՅՆ.— Սիւնիքէն հասած հեռագրե-
ներ կը ծանուցանեն թէ Մ. Կենդեւոս
Զինուորական գաշապետութեան վարիչնե-
րուն յանձնարարած է՝ Խորհրդարանի աշ-
խատութեանց աւարտումէն յետոյ՝ կազ-
մի այնպիսի կառավարութիւն մը որուն
անդամները ըլլան զինուորականներ:

ՆՈՅՆ.— Սանտաքի երկտասարդ-
թուրքերու հետ կ'ալ մը ունենայ յետոյ
լուր ելաւ:

ՆՅՅՆ.— «Իգտամ» նաղիւր մէջ Մի-
ուսկնական յաղթութիւնը վնասակար կը
նկատէ Օսմանցիութեան համար:

ՆՈՅՆ.— Կառավարութիւնը այսօր իր
նոր ծանուցադիրը զրկեց կրէտական խն-
դիրներու մասին: Կը բողբոսէ կրէտական
թղթադրույններուն գործածութեան ինչպէս
նաեւ կրէտական ազգ. ժողովին այն որոշ-
ման ղէմ որու համաձայն կրէտէի մէջ
պիտի գործադրուին հնդէն կառավարու-
թեան օրէնքները:

ՆՈՅՆ.— Նախկին պատերազմական
նախարար Րիզա փաշայի ծովեզերեայ ա-
պարանքին մէջ առժամապէս պիտի կա-
տարուին Խորհրդարանին նիստերը:

«ԴԱՇԻՆՔ» կը ծախուի Ֆրանկաց
Թագ Պան Մարշէի զինաց ԳՕՍԻ-ի ձխա-
վանտին մօտ: Գարաղաղ վրայ Բրեմբլի
բասած ՎՈՍԻՂ, ծխալորանային մօտ: Հայոց
Թագ Առաջնորդարանի զինաց ԹՕԳՍ-
ձենն, գրատունը:

ՎԻՃԱԿԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

ԳԱԶԻՐԻ ԶԱՅՈՑ ԱՂՔԱՍԱՆՍԱՄԻՆ
18րդ ՎԻՃԱԿԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ
Կիրակի. 16 Յունիար 1919

20528 շահած է 100 մարտիօն

60 փրակ շահող քիւերը

993 2164 18425 27176 29749

20 փրակ շահող քիւերը

2790 11239 14582 18856 19276 20685

20811 22299 22472 22902 23138 25543

27134 28210

10 փրակ շահող քիւերը

1739 1946 2037 2130 2201 2480

2954 4113 4460 4984 5048 5214

5229 5535 5851 5926 6135 6705

6706 7025 7761 7986 8124 8172

8253 8874 8944 9012 9346 9701

10289 10404 11406 12641 12784 12787

13406 13922 14136 15644 16217 16884

16997 17294 17353 17668 18545 18641

18875 19720 19906 19951 20057 20126

20559 21217 21369 21706 21861 21876

22371 23133 23189 23569 24057 24968

24988 25516 26164 26324 26436 26446

26879 27576 27814 27973 28520 29169

29246 29472

Տարբ. տեսակ շահող քիւերը

Վերեւ հրատարակուած 100 շահող
թիւերու միւսերոյն մէկ թուանշան վեր և
մէկ թուանշան վար թիւերը 10ական տու-
տակ չ'անած են:

—Իրաւ է, Տիկին, Բարիզէն կու-
գամ...:

—Ինչպէս հասկցայ անմիջապէս... մէկ
անգամ նայելով... Ես շատ կը սիրեմ Բա-
րիզէնները... անոնք սպիտակ կերպը
զխոսն... Ես ալ՝ երիտասարդութեանս՝
ծառայած եմ Բարիզի մէջ... Յենկօ փո-
ղոցը՝ Տիկ. Թրերիկ անունով մանկարար-
ծի մը քով կը կենային... Թիւրք կը ճանչ-
նաք զինքը...:

—Ո՛չ, Տիկին...:

—Հոգ չէ... արդէն շատ հին բան է
ըսածս... Բայց մտէք, կաղաչեմ, Օրի-
որդ Սէլէսթին...:

Յարգալիք ձեռք մը մեզի կառաջնորդէ
խանութիւն ետեւը կողմը ուր կըր սեղա-
նի մը շուրջը նստած են արդէն չորս ըս-
պասուհիներ...:

—Ո՛հ, շատ պիտի նեղուի Բարիզէն-
ներուն քով, խեղճ օրիորդս... հեծեց նը-
պարտաւճառութեան՝ ամբողջ մը տալով ին-
ծի... Ինձմէ ալ ես առնուող չընկնումն
համար չէ որ կրնամ... Բայց ապէկ զխոսեմ
որ զփոխարին տունն մըն է Բոնիօնիներու
զգեակը... Այնպէս չէ օրիորդներ...:

(Շարունակելի)

